

פעולות הארגון הצבאי הלאומי ולוחמי החרות יש ראליו היה העול הכספי קטן מאד.

מבין 393 הרוגי הארגון הצבאי הלאומי, רק 58 נפלו בפעולות נגד השלטון הבריטי. האחרים נפלו כחיילי צה"ל ובפעולות העצמאיות של אצ"ל בחקופת המלחמה. בצורה זו או אחרת חל על אלה חוק התגמולים. 58 הרוגי אצ"ל עומדים מחוץ לחוק. יש להוסיף אליהם מספר קטן יותר של חללי לחיי וכמה עשרות נכים, שמספרם אינו מגיע ל-50.

רק חלק קטן מכל המשפחות האלה היו מטילות מעמסה כספית על המדינה, אילו הן ענקו להם אותם הזכויות כמו למשפחות חללי צה"ל ונכיו. בהרבה מקרים הגליו הפצעים הכלכליים במרוצת השנים, במקרים רבים גדלו אחר צעירם, קבלו על עצמם את עול פרנסת המשפחות השכולות, אחדים מן ההרוגים, כמו עולי הגרודם דב גרונו ויעקב וייס, לא השאירו אחריהם כל משפחה. משר פחתו של שלמה בן יוסף, ראשון עולי הגרודם, דומה הושמרה בפולין אחר מותו. אילו זכים, שנתלה בקהיר אחרי רצח הלורד מויק, השאיר אחריו משפחה מסודרת. אפשר להניח שרק 10% מכל משפחות החללים היו נופלות כמעמסה על תקציבי המדינה, אין זה מחיר יקר בעד תרומה כה גדיבה של דם.

אולם לא הצד הכלכלי הוא המכריע. פצעים כלכליים מגלויים. פצעים בנפש האדם עלולים להישאר פתוחים וממאירם עד סוף ימיו. משפחות החללים אינן מבקשות נדבות ארגוני סעד וגמלות חסדים הציצו לאחריהן. מהן תמיכה כספית, הן דחו את ההצעה. דורשות את ההכרה הרשמית מטעם מדינת ישראל, ואת תמיכתה הרשמית במקרה הצורך, כדבר אשר בזכותו, לא בחסד. כי זו הוריה האמיתית: הכרה.

נסכה 1

זוהי אזכרה "פרטית" לגיבורים "פרטיים". שעה שמשפחת חללים מבכה את בנה, עומד מנחם בגין וכמה מראשי תנועת החרות ומכבדים את ההרוג שנפל בשרות הארגון שהם פקדו עליו. בית קברות בשבי ציון הוא אחד מבתי הקברות היפים ביותר של אצ"ל, ואנשי המקום שומרים עליו יפה. אולם הוא נולד כמעט במקרה. כאשר קיבלו וותיקי אצ"ל את גופות חבריהם שהועלו לגרודם, עמדו על הכביש ולא ידעו מה לעשות בהן. תוכניתם המקורית היתה לקברן בנהריה, אולם עיריית נהריה פחדה מפני כל מגע עם "פורשיים" אפילו "פורשיים" מתיים. לבסוף נענתה שבי ציון לבקשתם למקום מנוחה לעולי הגרודם. שום אישיות רשמית של ממשלת ישראל לא ביקרה עדיין בבית קברות זה, או באחיהם.

בשום חוק מחוקי ישראל לא הוזכר שמו של הארגון הצבאי הלאומי אפילו פעם אחת. לחיי היה מאושר יותר. שמו נזכר בחוק אחד — החוק שהכריזו עליו כעל ארגון טרי רוריסטי, אחרי רצח הרוזן ברנדוט. חוק הנכים (תגמולים ושיקום) קובע שהוא חל על שרות פעיל ביחידה לוחמת של ארגון ההגנה בארץ ישראל או שרות על פי קריאת המוסדות הלאומיים בארץ ישראל, ביחידה לוחמת של צבאות הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה ואירלנד הצפונית. חוק זה לא נתן לשר הבטחון אפילו אפשרות מוסתית לכלול בו את בני אצ"ל ולחיי. חוקים אחרים, כגון חוק בתי הקברות הצבאיים, חוק נכי מלחמת שלפני הקמת המדינה, חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, חוק הנכס וחוק החיילים המשוחררים, מש" המשים כולם בנוסח אחד: "...כל שרות ששר הבטחון הכריז עליו, פאכרזה שפורסמה בשר שומות, כשרות צבאי לצורך חוק זה...". בכל המקרים האלה פרסמת צו המעניק למעשה את זכויות החוקים לאנשי אצ"ל ולחיי שנפגעו או נהרגו אחרי ה-30 בנובמבר 1947, יום הכרזת א"מ על הקמת המדינה. אולם בכל הצווים האלה לא הוזכרו השמות אצ"ל ולחיי אפילו בפעם אחת, הסתפקת לך בוע שאני מכריז בזה על שרות בכל פעולה מאורגנת נגד הכנופיות הערביות והצבאות הפולשים, כעל שרות צבאי לצרכי החוק ה"אמור". המדינה העניקה איפוא את הזכויות הרגילות למשפחות החללים והנכים של אצ"ל ולחיי שנפגעו במלחמת העצמאות והיא של לה את איתן הזכויות מן הנפגעים במלחמת המחתרת נגד השלטון הבריטי.

נפילתו של בן צעיר היא מכה נוראה לכל משפחה, לעולם לא יתכן תחליף לאדם חי. שטופח וגודל מן העריסה ונקטף על סף הבגרות. נפילתו של בן, ללא תגמול המבטיח את קיום משפחתו, היא מכה חמורה כפליים. אולם פי אלף חמורה המכה כאשר האומה מפנה את גבה אל הקבר הרענן, מכריזה על הבן כעל בוגד מנוודה. התיכוח בין המוסדות הלאומיים לבין שני ארגוני המחתרת מסרבי המרות לא ייפחד על ידי צו רשמי של ממשלת ישראל. ויכוח זה הוא נחלת ההיסטוריה, וההיסטוריה תחזיר את דינה.

אינו מתימר לנחש מראש פסק דינו. או לא אני מעז להניח שהוא לא יצדיק את כל טענות ארגוני המחתרת, וגם לא את כל טענות המוסדות הלאומיים של אז. הוא יאשר שדוד רזיאל ואברהם שטרן ופיקודיהם נתנו דחיפה גדולה למלחמת השחרור העברית, וכי ממשלת המנדט לא היתה מסתלקת מן הארץ ללא פעולתם המתמדת, הנוצקת ורבת הפורים. אולם הוא יאשר גם שארגוני

בין המתקפים שהשתתפו בפריצת כלא עכו היה זלמן ליפשיץ, מסגר מכני בן 19. אביו, צבר מראשוני תל אביב, שרברב, התכונן אותה שעה לפתוח יחד עם בנו בית מלאכה. עם כשיצא זלמן מן הבית השאיר את כל התוכניות, ואת אחיו, הצעיר ממנו בשנתיים. עם נפילת הבן הבכור התמוטטה המשפחה. האח הצעיר, שרצה להמשיך בלימודיו, נאלץ לפרנס את המשפחה. אומר הוא על אחיו המנוח: "הוא היה בחור פשוט. הוא הרגיש יותר מאשר הבין. הוא קרא ספרים על הבורים והאירים. התמיות והאידיאליזם הנלהב שלו, הם שהביאו אותו למלחמת השיחרור!"

נסכה 2